

'Kupamanduka' olmayalım

Melbourne, on gün boyunca dünyanın önde gelen yazar, bilim adamı, sanatçı ve sporcularının katılımlarıyla gerçekleştirilen bir dizi konferansa ev sahipliği yaptı. Bir "entelektüel ziyafet" olarak tanımlayabileceğim bu konferanslar içinde en çok ilgimi çeken, 1998 Nobel Ekonomi Ödülü sahibi Hintli iktisatçı Amartya Sen'in küreselleşme ile ilgili konuşması oldu.

Amartya Sen, kalkınma iktisadı ve küreselleşme üzerine önemli çalışmalara sahip olan ve iktisat bilimini rakamların soğuk dünyasından çıkarıp insani boyuta getirerek sokaktaki adama ulaştıran bir bilim adamı. Melbourne'deki konuşmasında küreselleşmeye duyulan tepkilerin aslında insanların konu üzerinde daha iyi düşünmelerini sağladığını ve sonuç olarak tepkilerin temelinde yatan sorunlara çözüm bulunmasını kolaylaştırdığını ifade eden Sen, "Küreselleşme sadece bazılarımız için değil hepimiz için var" dedi ve bir Hint efsanesinden alıntı yaptı. "Kupamanduka" yani kuyunun içinde yaşayan bir kurbağayı anlatıyor efsane. Kurbağa çok meraklı ve kendince bir dünya görüşüne sahip. Ancak bu görüşü kuyunun duvarlarıyla sınırlı. Efsanenin sonunda bilge adam öğüt veriyor: Siz siz olun, kupamanduka olmayın.

Konferanstan sonra Türkiye üzerinde düşünmeye

MELBOURNE'dan

ALTAY ATLI

atli@deakin.edu.au

başladım. Türkiye acaba küreselleşmenin neresinde? Türkiye'nin aslında küreselleşmenin nimetlerinden pek de fayda-

lanamadığı görülüyor. Ülkeler arasındaki paylaşım baktığımızda ortadan kalktığı söylenen sınırların aslında bazıları için yerli yerinde durduğunu görüyoruz. İnterneti çok seviyoruz, ama düşüncelerimizle, emeğimizle yurtdışına açılmak istediğimizde engellerle karşılaşyoruz. Küreselleşmenin getirmesini beklediğimiz yabancı yatırım, ekonomik sorunlar nedeniyle gelmiyor; Türk yatırımı yurtdışında kendisine yer bulamıyor. AB'ye pencereden olmasa da bacadan girelim diyoruz; olmuyor. Kuyunun içinde yaşadığımız için dünyada Avrupalılar'dan başka dostlar da olabileceğini göremiyoruz.

Türkiye'nin sosyo-ekonomik yapısı, küreselleşmenin nimetlerinden toplum olarak faydalanmamızı engelliyor. Ekonomik krizi suçlamayalım. GSMH rakamının artması, üretim ve ekonomik büyüme sürecine katılamayanlar için hiçbir şey ifade etmiyor. Bu insanları üretim sürecine dahil edebilmek için önce mevcut engellerin ortadan kaldırılması gerekiyor. Okumak isteyip de okuyamayana okul; çalışmak isteyip de çalışamayana iş; fikri olup da hayata geçiremeye sermaye vermek gerekiyor. Küreselleşmeden faydalanmak için bizim bunları sağlamamız şart. Sadece 100-150 dolarlık bir mikro-kredi ile kahve köşelerinden, köprü altlarından kurtarılabilecek ve "küreselleştirilecek" binlerce insan var. Bu çok mu zor? Sanırım hepimiz kuyudan çıkmaya çalışan kupamandukalarız. Hepimiz el ele verirsek beraberce kuyudan çıkabiliriz. Küreselleşmenin anlamını işte o zaman iyice kavrayacağız.